

Rusko očima Alexandra Mitrofanova

Dnešní Rusko absolutně není tou zemí, kterou jste znali vy,

řekl na počátku svého vystoupení na první podzimní středě novinářů Pražského jara v Press Centru SN. KNPJ jej pozval, aby jako někdejší ruský občan promluvil o tom, jak vidí on ruskou politickou scénu před volbami do parlamentu (Dumy) a do Kremle (volba prezidenta Ruské federace).

Demokracie je sprostá nadávka pro většinu občanů

Sovětský svaz se rozpadl a v Rusku za Jelcina probíhaly neskutečné procesy. To byla apokalypsa pro mnoho lidí, protože například vystudovaní vysokoškoláci neměli práci, museli prodávat na trhu atd. Zároveň se zabýjelo na ulicích, bohatli oligarchové, přeskupovala se moc. A ten, kdo nahoře řídil, neměl ani žádnou koncepci.

Pokračování na 2. straně.

Zmařené naděje a nejen české trauma, jako byl 21. srpen dosud

Událostí dnů, kdy před 43 roky ukončila Československé jaro *Invaze 1968*, bylo, že si je s námi připomněli lidé, kteří nám zprostředkovali *ruský pohled*. To bylo první novum. Zaznívalo se křtem publikace, nad níž se zamýšlím. Za druhou událost považuji skutečnost, že v ní dostává slovo jiná generace než dosud.

Recenze pokračuje na straně 15-20.

Ve středu 21. září 2011 se podíváme do nového objektu Svobodné Evropy – Radia Svoboda

Sraz ve 14,30 hod. u stanice MHD Želivského, na chodníku před hotelem Don Giovanni - bližší informace na poslední stránce Zpravodaje. Z bezpečnostních důvodů musíme předložit seznam účastníků (s evid. čísly OP); přihlášky přijímá do 14. září kolegyně dr. Agáta Pilátová, telefon 235 353 465; e-mail agata.pilatova@tiscali.cz

Rusko očima Alexandra Mitrofanova

Pokračování ze strany 1.

Tehdy se šoková terapie spojila u lidí, kteří byli doslova ožebračeni, s tím, že to je ta pravá demokracie, kdy oni pořád bohatnou a z nás jsou až žebřáci. ... dodnes pro většinu Rusů jsou ta léta noční můrou a nedivíme se, že právě pro starší generaci jsou charakteristické nálady, kdy si odmítají vybavit vše, co bylo (to je ta selektivní schopnost paměti); oni zapomínají na tu hrůzu, která byla už před Jelcinem, že už koncem 80. let došlo ke zlomu, kdy nebylo nic v obchodech, na všechno byly fronty a že ten pocit katastrofy byl už tehdy.

Oni to všechno házejí na demokracii, co tady je, a vděčně vzpomínají na Brežněva. Zároveň do toho přichází jakási zprostředkovaná nostalgie lidí, kteří to ani pamatovat nemůžou, protože tehdy nežili. Ale jsou nespokojeni s tím, co je dnes, a hledají něco aspoň v dějinách země a nacházejí buď toto brežněvovské období, nebo ještě jdou zpátky a velice silně se nyní, čemuž zase pomáhá jistá státní propaganda, opět připomíná Stalin. Byl prý skvělý manažer, řídil stát sice s jistými chybami, ale ten stát šlapal a – pozor, přicházím k tomu neuralgickému bodu – všichni se nás báli. A tyto nálady jsou velmi rozšířené.

Země bez perspektivy

Je to ještě z jiného důvodu: v tak obrovské zemi musí být nějaký ústřední motiv, jakási idea, která ho sjednotí. V dějinách byly různé, ale v tomto Rusku žádná idea není. A toto vzduchoprázdno dlouho nezůstane. Momentálně se tam natlačil nacionalismus a v podstatě fašismus, který sjednocuje obrovské masy lidí. Oni si nedovedou vysvětlit, co se děje. Oni hledají viníka. U nás to, bohužel, také začíná, na štěstí ne v tomto měřítku. Ty tendence jsou všude stejné. U nás máme cikány a za chvíli to budou muslimové, bude-li Miloš Zeman pokračovat ve svých článcích.

A tam je to početná skupina imigrantů z bývalých sovětských republik, z Kavkazu a střední Asie. Co se teď děje ve velkých ruských městech, je příšerné. Vraždy těchto lidí jsou na denním pořádku. Už párkrát proběhly velké akce nacionalistů přímo u Kremlu. Putin se svým způsobem snaží být zadobře s těmito nacionalisty a zároveň říká něco na způsob, že takhle to nemělo být, přátelé. Nicméně tento proud je velmi nebezpečný v rámci vnitřního vývoje Ruska. Může se stát cokoliv, když nebude vědět co dál. Tento trend sice je slovně podporován z těch nejvyšších míst, asi jste zaznamenali, že Putin přijel někam v čele bandy motorkářů. Jsou to jeho bratři, kamarádi, s nimiž je spojen bílý kult násilí.

Před volbami do ruské dумы - konfrontační proces v opozici

... oni tomu říkají „systémová“ a „mimosystémová“ opozice. Chodí na náměstí. Zrovna dneska, každého 31. dne měsíce, tam lze jít na náměstí protestovat proti režimu. To je v Moskvě a Petrohradu - jedna skupina těch, kteří chtějí tímto způsobem protestovat. Druhá tvoří politické strany. Lidé z bývalých pravicových stran založili takovou stranu a šli na příslušný orgán vnitra, že ji potřebují zaregistrovat. Neexistuje. Našli tam nesrovnalosti, např. jednomu členu, který to podepsal, nebylo ještě 18 let. Strana do voleb nepůjde, protože ji tam nepustí.

... teď se hádají mezi sebou, jak se mají zachovat vůči parlamentním volbám. Například Alexej Navalnyj - podle mne velmi schopný populist, na vlastním blogu, píše, co kdo ukradl, a je děsně populární. Putin ho nesnáší, ale nemohu se zbavit možná paranoidní představy, že takové skupiny jsou podporovány přímo Kremlem, aby měla pára kudy uniknout. Navalnyj říká: *Lidi, běžte k volbám, nevolte Jednotné Rusko, to jsou hajzlové, hochštapleři, korupčníci, to je strašná strana. Nevolte ji v žádném případě, dejte to, komu chcete, je to jedno, dejte to komunistům, Žirinovskému, komukoliv z těch pár povolených stran, které tam budou.* Další říkájí: *k volbám jděte, všechno tam poškrtejte, znehodnoťte ty volební lístky* atd. Třetí parta teď říká: *už to dospělo tak daleko, že to není možné brát vážně; napište tam, že jste proti všem; chce se jim vymáť do ksichtu.* Z toho je vidět, že žádná opozice tam vlastně není. Bohužel.

Alexandr Mitrofanov přijel do Československa v r. 1979 po studiu žurnalistiky v Rostově na Donu. Jako český novinář pracoval v redakcích podnikového časopisu plzeňské Škodovky, časopisu čs. ministerstva zahraničí pro tehdy sovětské čtenáře, deníku Právo lidu a v Právu, kde dodnes pracuje jako komentátor.

S ohledem na rozsah uveřejňuje Zpravodaj KNPJ jen ukázkou z úvodního vystoupení kolegy Mitrofanova; autorizovaný zápis celého vystoupení a podstatné části diskuse jsou k dispozici na internetových stránkách

www.publica.cz.

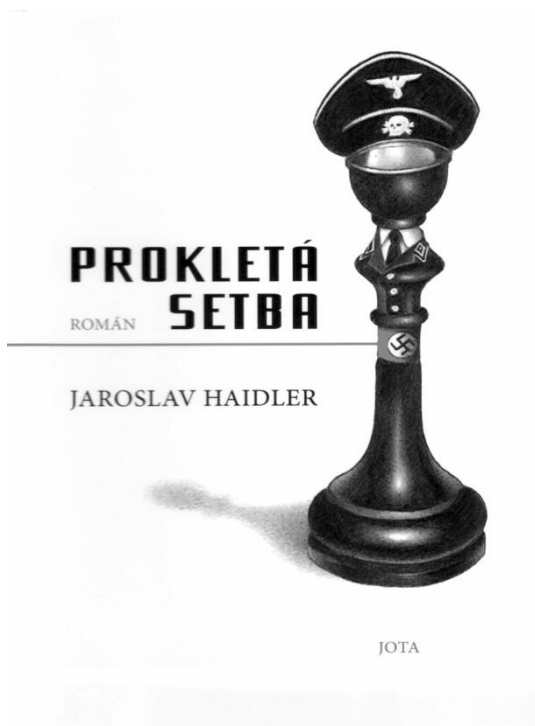
Co si přečíst od členů KNPJ...

▪ **JINDŘICH BERÁNEK** poté, co vydavatel zastavil měsíčník Trend, píše on i další spolupracovníci redakce pro internetový časopis www.publica.cz do kulturní rubriky a paralely historických událostí; letos to byly mj. stati: *Přežije česká kultura vládní reformy?* (13. 4.), *Pak poklekl před špalkem, aby se přichystal k smrti* (21. 6.), *Šestého července na Strahovských*

hradbách (5. 7.) a *Dvojnepokrolog rozdílných osobností* - Traxler, Švorcová (11. 8.) a *Ruský pohled na 21. srpen* (19. 8.)

▪ **ANDĚLA BROWN-ŠPINDLEROVÁ** stále pilně spolupracuje s BBC, natáčí dokumenty, píše články (v Česku mj. do časopisu *Synchron*). Ačkoliv se o jejich aktivitách v Británii dozvídáme pouze zprostředkovaně, jsou bohaté. Ostatně věříme, že nám o nich v klubu při některé ze svých návštěv Česka poví více.

▪ **JARMILA CYSAŘOVÁ**, o jejímž návratu na jeviště informoval minulý Zpravodaj i poslední číslo Mediažurnálu, napsala v poslední době dvě knihy z dějin české publicistiky: o novináři Jiřím Ledererovi *Muž, který tu chybí* a o rozhlasové a televizní publicistce Otce Bednářové – *Já prostě nemohu žít jinak* (obě vydal Radioservis). Ve svých článcích pro časopis FITESu *Synchron* mapuje dějin České (československé) televize a vyjadřuje se i k současnému dění v ČT.

▪ **JAROSLAV HAIDLER** vydal v brněnském nakladatelství JOTA svou druhou prózu, inspirovanou metodou literatury faktu *Prokletá setba*. Inspiruje se špionážním příběhem německého agenta, který spolupracuje s čs. vojenským odbojem. Příběhy z války se opírají o archívni studium autora, který je členem Klubu autorů literatury faktu; druhá část přechází do žánru science fiction a líčí aktivity při výrobě biologických zbraní. Tuto „dvojžánrovou“ metodu uplatnil autor i ve své prvotně *Jobova zvěst*, kterou vydalo loni nakladatelství LN v Praze. V ní vychází z reálií smrti Jana Masaryka,

ale i Leontije Beriji, při čemž dovádí příběh od února 1948 do dnů karibské krize. V současné době pracuje tento zakládající člen pobočky KNPJ v Ústí n. L. na románu, inspirovaném osudy jeho otce, který v roce 1945 působil v čs. správních orgánech ve Frýdlantském výběžku. Zajímavé by byly ostatně i jeho vlastní vzpomínky, protože byl na zásah normalizačních bezpečnostních orgánů odsouzen a ve vězení se setkal mj. s gen. Prchlíkem. Byl také posledním šéfredaktorem nezávislého Severočeského deníku, než se jej zmocnilo vydavatelství, kde se spojili normalizační bolševici v čele s ředitelem Košťálem a bavorský podnikatelé s cílem zmonopolizovat regionální deníky v Česku.

▪ **JOSEF KRÁL** vydal na CD své *Hranaté míčky s hřebíčky*, které vyšly už jako samizdat v roce 1984. Jde o beletrizovaný deník kombinovaný záznamy okamžité reality, úvahami inspirovanými četbou. Pro jejich styl je charakteristický text z II. dílu těchto *Pokusů o hledání vlastní identity*: „z prvních záznamů před pěti lety jsem udělal knížku pro pana Hrabala a chvílemi se lekal, jestli nemírím příliš vysoko, odkud není vidět na zem... příbuznost vnitřního proudu mě přivedla k psaní a texty k udělení knížky a knížka k věnování, jiný v úvodu nepřicházel, i když jsem prolistoval dva slovníky českých spisovatelů, kdekdo mu posílá rukopisy, protože je považuje za veledílo a mezi takové pošelice se řadím i já,

jednoho letního dne přijde pan Hrabal ke svému redaktorovi, přijde dost pozdě odpoledne, kdy je v malé kanceláři zakouřeno celodenním usilováním, telefonováním a škrtním červou tužkou: přijde se síťovkou, protože cestou zpátky se staví u známého řezníka pro ledvinky a redaktor mu dá mých sto deset stránek s osmi ilustracemi, vše svázáno v modré kožence...

pan Hrabal se zlobí: říkal už mockrát, že nechce žádné dopisy ani rukopisy, zkusmo knížkou zalistuje, snad ho zaujmou obrázky, snad se slituje nad neznámým psavcem a s povzdechem knížku strčí do síťovky,

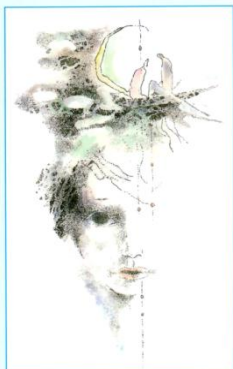
lamentace na nemožnost komunikace by byla nekonečná, jsou ale daleko důležitější události: zvracení třináctiletého syna po pivu! u jejich chajdy v lese se válelo třiatřicet

prázdných láhví... zase všechno zapřel, že prý snědl zkaženou konzervu! lhaní, pořád jen lhaní!" (s. 52n) – Tak se tu navzájem mísí zážitky z divadla se starostí, zda stihne autobus, aby se včas dostal domů, tlachy intelektuálů v jejich manuálním zaměstnání za normalizace, psaní s okamžitou realitou života rodiny, kterou tvoří žena, děti, pes i kocour, do osudů přátel se promítá vlastní nemoc. Jako závěrečný díl této trilogie připojil autor *Sametové míčky a hřebíčky*, kde se může vrátit k práci v nakladatelství a všední chvíle mu komplikují „kádry normalizace“ svou byrokratickou evidencí. Tento cyklus kdesi na pomezí básní v próze a automatických textů uzavírá *Střemhlavý let v kleci*, který vyšel v samizdatu v r. 1988. Nejde o běžný novinářský rozhovor, jaké psal Josef Král v 60. letech (mj. s Páralem, Julišem, Dvorským). Po odchodu z deníku, kdy se Král oddal tvorbě introspektivních textů, které tvoří jednotu s autorovými monotypy, fotografiemi a další grafikou, vytváří tak univerzální svědectví o svém životě. Přejímá Hrabalovu tezi, že nejlepším dílem, které může stvořit autor, je jeho vlastní život. Proto je i tento titul svázán s *míčky* svým podtitulem (*Pokusy o hledání vlastní identity a hovory s Bohumilem Hrabalem*), a proto také je próza, kterou Král píše vlastně básní, svědectví o sobě samém. Knižně vydalo samizdatové texty Josefa Krále v roce 2002 liberecké nakladatelství King v knižnici *Demokratický samizdat*. A ukázky z nich obsahuje II. díl *Čítanky samizdatové a exilové literatury*, SPN 1991.

■ **AGÁTA PILÁTOVÁ** pravidelně píše filmové recenze i další publicistiku pro *Týdeník Rozhlas* i další periodika. Edičně připravila do tisku řadu knižních publikací (většinou pro vydavatelství Radioservis), mj. několik knih politických komentářů Jiřího Ješe (nyní připravuje poslední, posmrtný svazek jeho textů), edituje knihu pamětí prof. Světlý Mathauserové. Rediguje časopisy *Synchron* a Podkarpatská Rus.

■ **LUBOŠ PŘÍHODA** je předsedou Kruhu autorů Liberecka (*kal*); společně s novinářem Janem Šebelkou a básníkem Markem Sekerou rediguje *Kalmanach*, z jehož 120 stránek byla v čísle 2010/2011 většina věnována především máchovskému výročí. Bohatě ilustrované *Kalmanachy* vycházejí pravidelně a zvláštní pozornost věnují přínosu německých i židovských spoluobčanů společenskému, hospodářskému a kulturnímu rozvoji tomuto příhraničnímu kraji. To je také důvodem, proč je významným sponzorem almanachu euroregion Nisa. - Nákladem *kal* vyšla také Příhoda knížka *A potom přijely tanky. Repitotorum událostí roku 1968 v Liberci*, o které přinesl reportáž Zpravodaj KNPJ čís. 1/2010.

Miroslav Sígľ
Mým přátelům

Praha 2011

■ **MIROSLAV SÍGL**, jehož 85. narozeniny si připomeneme 25. září vydal v těchto dnech jako biblifilii výběr svých veršů od roku 1938; vydal je postupně v osmi sbírkách. Z ní přetiskujeme pár epigramů, které autor připisuje Karlu Havlíčkovi, jehož 190. narozeniny připadají na 31. říjen:

*Havlíčku, Havle,
chybí nám šavle*

*Proč si říká demokrat?
Vždyť ještě nic neukrad'*

*Jestli nerozumíš světu,
hledej chybu v internetu*

*Lež i krádež- vše je dneska v módě-
tomu říkám žití ve svobodě.*

V havlíčkovském duchu

■ **VÍTĚZSLAVA ŠRÁMKOVÁ** zpracovala v uplynulých letech jako autorka a vedoucí autorského týmu *Dějiny amatérského divadla* v českých zemích a *Místopis amatérského divadla* (na toto téma vyšly tři knihy); nadále vede a průběžně doplňuje databázi tohoto projektu (*České amatérské divadlo*). Pro zájemce a hlavně pro ty, kdo by chtěli přispět svými znalostmi, novými údaji či poznámkami: databázi najdete na www.amaterske-divadlo.cz **(ap), (bek)**

... a na co se můžeme podívat

■ **RICHARD BÖHNEL** přichystal na letošní podzim spolu s Josefem Duspivou další výstavu svých obrazů v nepomucké Malé galerii. Její vernisáž bude 21. září v 17 hod. a potrvá až do 2. prosince 2011. Je to krátce poté, co spoluzorganizoval a účastnil se společné, relativně velké a velmi navštívené výstavy ve Velkém Boru u Horažďovic, která proběhla letos v červenci. Na podzimní výstavě mohou návštěvníci vidět jak poetické oleje Duspivovy, věnované především zdejší krajině, tak Richardovy pastely z obou řad, z nichž prvá nese název toulky krajinou, druhá pak toulky vlastní hlavou.

Aktivity našich členů

▪ **MILAN DUBSKÝ** býval redaktorem Mladé fronty, Čs. rozhlasu a zahraničně obchodním redaktorem v Čs. obchodní komoře. Za normalizace popelář, závozník a posléze dělník v JZD. Po listopadu 1989 ožila jeho publicistická, překladatelská a textařská činnost. Vrátil se i k poezii, vydal několik sbírek, např. *Doteky neletmé* (nakladatelství Onyx, ilustrace Roman Kelbich): *Slyšet Tvůj hlas,/ když nezastřen je chmurou/ a nenarušeném touhou mamonu/ a nezastřen habaďurou/ stoupá si k nebi, modru, nahoru...* Jiné připomínají formu epigramu: *Bludičky hadí TV obrazovek/ ženou nás do pout častých nesnází./ Zkreslují soudnost, pojem člověk/ a volnost pak se v kleci nachází...* V poslední době po zdravotních potížích znovu oživuje svými aktuálními komentáři k společenskému dění u nás stránky internetových Pozitivních novin.

▪ **ZDENĚK JANÍK** (*1923) byl do roku 1969 středoškolským profesorem a redaktorem *Učitelských novin*, poté až do roku 1989 nesměl pro zákaz obě své profese vykonávat, živil se jako korektor v tiskárně. Po listopadu 1989 mu začaly vycházet mikrofejetony v *Lidových novinách*, *Literárních novinách*, *Tvaru*, *Mostech*, *Hospodářských novinách* a v *Českém rozhlasu*. V r. 1999 získal jednu ze čtyř prémie Ceny Evropský fejeton. Z jeho fejetonů a úvah vznikly dvě sbírky *Stalo se a Hladce a obrace*. Zabývá se též překlady. Se svými pohybovými potížemi musí však pendlovat mezi nemocnicemi ve Vimperku a Strakonici.

▪ **DAGMAR VANĚČKOVÁ** (*1933) pendluje neustále už mnoho let mezi Vídní, Českými Budějovicemi a Prahou. Novinářské povolání a odkaz svého manžela Františka, opravdu ctí i v penzijním věku. Byla dlouholetou spolupracovnicí Svobodné Evropy a v každém čísle dvouměsíčníku *Listy* můžeme číst její břitké postřehy.

▪ **MILOŠ VOLF** (*1924), před okupací šéfredaktor hlavní redakce vysílání pro děti a mládež Čs. televize, po propuštění skladník a posléze pracovník reklamní agentury, patří k těm, kdo byli pronásledováni již za odboj proti nacistům. Za války byl vězněn v řadě koncentračních táborů. Osvobození se dočkal v bavorském Flossenbürgu, kde z jeho iniciativy se každoročně pořádají vědecká zasedání bývalých vězňů z celé Evropy. Dnes jsou zde v Údolí smrti hroby vězňů 16 národů, byla zde vytvořena 3,5 metrů vysoká pyramida z lidského popela, za podpory bavorské vlády byl vybudován památník tohoto koncentračního tábora, kde zahynulo 73 000 vězňů. Někdejší objekty slouží po modernizaci již dlouhá léta jako byty, v nichž žijí

většinou Němci, odsunutí po válce z naší země. Miloš Volf je u zrodu každé takové aktivity včetně založení občanského sdružení Paměť národa. Německá televize s ním natočila rozhovor, který byl na disku CD poskytnut pro další osvětovou činnost. Je autorem publikace *Někteří odtamtud*. Žije v Třebišti u Soběslavi.

▪ **JAROSLAV ZAVIAČIČ** je vicemistr světa v psaní na psacím stroji, na kterém jako jediný Čech dosáhl více než 18 000 úhozů za 30 minut. Působil jako trenér rakouského družstva. Založil internetovou školu ZAV a trénoval družstvo ČR, které ve zpracování textů vyhrálo světové šampionáty 2003 a 2005. Velký úspěch má jeho publikace *Psaní na počítači pro samouky*. Vyznačuje se speciální metodikou výuky v psaní „naslepo“, která je prověřena léty praxe a neustále ji náš autor zdokonaluje. Nevíme, jak letos, ale loni byl navržen na státní vyznamenání k 28. říjnu.

Miroslav Sígl

Odešel filmový historik a pedagog, novinář a věčný optimista Boris Jachnin

Je nás mnoho, kteří jsme znali tohoto vždy pozitivně naladěného člověka, zejména po listopadu 1989, kdy se teprve rozvinula naplno jeho tvůrčí filmová a pedagogická činnost, přerušená srpnovou okupací 1968. Patřil hned v prvních svobodných dnech mezi členy Klubu novinářů Pražského jara '68, kam se přihlásil z Českých Budějovic.

Naslouchal jsem mu, když vyprávěl o otci, lékaři, který utekl před V. I. Leninem jako porevoluční emigrant do Československa a v předválečné Praze se k němu přihlásilo mnoho dalších z někdejší ruské elity. Neunikl však nacistům a zahynul v koncentračním táboře Osvětim.

Boris Jachnin se narodil na 1. máje 1932 v Praze; jeho maminka Maria, rozená Kolářová byla z jižních Čech, měla tu předky, příbuzné a známé. Od mládí tělesně postiženému Borisovi se podařilo přes všechny pounorové trable absolvovat FAMU (1967), aby se v tomto nádherném období zapojil do reformního hnutí v naší zemi. V Českých Budějovicích žil od roku 1955, tam se také oženil a stal otcem Martiny a Petra. V 60. letech, kdy pracoval též jako redaktor nakladatelství, se poznal s autory, jakými byli Jaroslav Seifert, Jan Procházka, Ivan Diviš, František Nepil nebo Věra Linhartová.

Chystal se pokračovat tam, kde skončil své studium; protože úspěšně obhájil svou diplomovou práci o modelu filmového školství u nás, přípra-

Portrét Borise Jachnina od Michala Tůmy pro výstavu v Českých Budějovicích a Drážďanech (2006 a 2007)

jménu přibyl titul kandidáta věd o umění v oboru teorie a dějin filmu, divadla, rozhlasu a televize. Na třech univerzitách vedl filmové semináře – na FAMU v Praze, Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a Palackého univerzitě v Olomouci. Byl u zrodu filmové školy ve Zlíně. Cestování, pro něho o dvou holích a na zádech věčně s brašnou zvládal statečně, přestože ho značně vyčerpávalo.

Psal dlouho do nocí. Nelze ani vypočítat všechno z jeho bohaté biografie. Z knih o filmu uvedu alespoň publikace *Filmová estetická výchova* (ještě v roce 1968), *Greta Garbo* (1988), *Brigitte Bardotová* (1989), *Charles Chaplin* (1989), z roku 1990 *Jan Procházka*, *Jan Werich* a významnou monografii *Walt Disney*, která byla oceněna Českým literárním fondem a FITESem. Byl editorem mnoha katalogů pro filmové festivaly, autorem článků a statí ve sbornících, časopisech a novinách, rozhlase a televizi, napsal několik divadelních textů, vedl kinolektoráty v Bratislavě, Zlíně, Plzni, ve Stuttgartu - namátkou o Ester Krumbachové, o národní povaze ve filmu, o schematismu ve filmu, o českých hercích v zahraničí. Recenzoval, zasedal v odbor-

voval učebnici s tolik potřebnou metodikou. Stačil ještě absolvovat stáž ve Švédsku, kde studoval jejich model estetické výchovy, u nás s Pavlem Taussigem založili dětský filmový festival v Ostrově nad Ohří. Nastupující komunistická normalizační moc už mu v dalším rozletu zabránila. Byl ze všeho vykořeněn, vyloučil ho i Svaz českých novinářů.

Od roku 1969 po celých dvacet let, tak jako mnozí z nás jeho vrstevníci, přátelé a známí, se živil manuální prací – byl izolatér, skladník, noční hlídač, ostřil nástroje, lisoval, nýtoval. Navíc neustále vyslýchaný. Zejména obtížná práce ve slévárně zhoršila jeho invalidní stav, takže přestup do pekárny byl pro něho hotovým rájem.

Ihned po listopadu 1989 byl rehabilitován ve filmu i jako novinář. K jeho

ných porotách, podílel se na mnoha filmových dokumentech, byl autorem filmových plakátů a výtvarných prací.

Dočkal se i několika ocenění za své dílo, z něhož budou ještě dlouho čerpat další generace studentů, tvůrců, filmových pedagogů a historiků, mezi něž se zařadil. Osobně jsem velmi rád, že jsem se s ním znal a mohl sledovat jeho příkladnou tvůrčí dráhu. Zemřel 17. dubna 2011. **Miroslav Sígl**

Mirek Sígl jistě promine, nahradí-li několik faktů z jeho nekrologu věty, které napsal Boris sám jako odpověď na kolovací dopis KNPJ:

16. 12. 2010

Milý Jindro,

se zájmem pročítám zprávy o činnosti KNPJ, ale celkem s nikým z členů se nestýkám, donedávna jen s Volod'ou Bystrovem, s nímž jsem se znal od roku 1967 a občas se naše zájmy (o ruské společnosti v Praze) úzce dotýkaly.

Protože jsem se mohl po roce 1989 vrátit do filmové branže, trochu jsem si rozšířil kvalifikaci a učil pak na několika školách dějiny a estetiku filmu a navykl si publikovat každý rok nějakou práci – odbornou nebo i beletrii. Začalo to za totáče knihou o R. W. Fassbinderovi, kterou pod pseudonymem vydal Filmový ústav, a poslední je zatím z letoška, všechny jsou vyprodané – až na dvě poslední, ty jsou rozdané, protože jsem je nenabídl knižnímu trhu. Je to taková činnost ze záliby a nevystavuji se nebezpečí, že by se o nich diskuto-

valo kriticky, jak to vidím u kolegy Sígla.

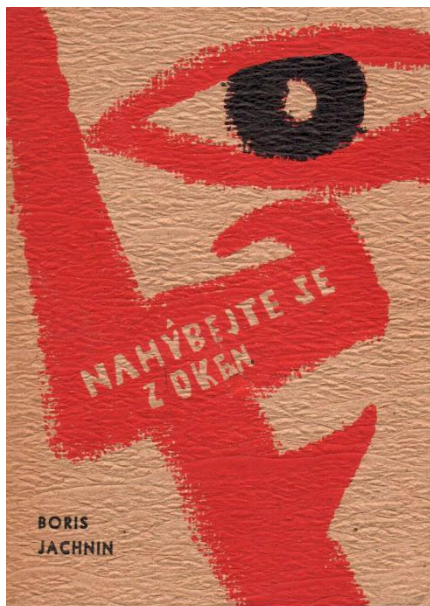
Bohužel, zdraví je již ztraceno, nevycházím z bytu, ale mám řadu skvělých vnoučat a pravnoučat, jimž jsem věnoval chatu, auto atd. a mám tak pocit, že toho všeho nějak sám užívám.

Lidé ode mne stále požadují nějaké texty (posudky, recenze – a veselé nekrology), také mluvím do rádia nebo do dokumentárních filmů jako pamětník, zatím nezpívám ani na nic nehraju.

Přeji Tobě i Tvým milým hodně štěstí a zdraví,

... mezi moje „milé“ patřila pro Borise má neteř a její manžel Matěj Houska Krnínský, kteří obnovili nakladatelství **Růže**. Boris je založil spolu s mým kolegou z **mf** Václavem Vejsadou.

Mezi literárními novinkami, které se v **Růži** objevily už v prvních letech, byla i útlá sbírka, jejíž brožovaný obal připomínal hnědavý, vrásčitý „haizlpapír“, poněkud nekonvenčních, ale pro Borise příznačných veršů, z kterých pro klubový Zpravodaj vybírám:

Časový problém

Onehdy jsem mluvil s člověkem,
který bádá nad vyřešením otázky,
co dělat s volným časem,
při zkracování pracovní doby.
Nemám možnost to pořádně
rozpracovat, povídal,
to víš, chtělo by to víc času.

A co rodina, ptám se.
Ale jo, odpovídá,
tuhle jsem potkal na schůzi
manželku
a říkala,
že Pepánek už chodí
a Jarunka prý v zimě prodělala
spalničky,
jinak, že jsou děti hodné,
tak mám radost.

Veselý večer

Jeden můj přítel má televizní
přijímač,
bydlí na úpatí Alp.
Seděl jsem, pozván, v rodinném
kruhu,
dívali jsme se na program.
Slečny měly oblečení zbytečné
jako fráze.
Stepovaly, smály se a nosily
cedulku

pause

Hra se jmenovala „Zavražděný
má slovo“,
vedle mne seděl malý vychovaný
hoch,
cucal dropsy a svět pro něj
neexistoval.
Když přišel vrah, tak ten malý
chlapec
svíral pěsti a pomáhal mu
utéci po okapu.
Postřílel s ním tisíce strážníků
nevím, co bylo v té hře dál,
díval jsem se jen na toho chlapce.

Když byl konec, tu vrah
vystoupil z obrazovky,
prošel pokojem
a Rudimu poklepal na rameno.
Na rameno mu poklepal,
ale nikdo to neviděl.
Rudi šel do postýlky a musel mít
sebou opičku,
hloupí rodiče mu dali plyšovou
hračku,
kterou pak ve spaní škrtil.

**Nashledanou zítra
při našem dalším vysílání!**

✓

U nás doma jsme si cenili zejména
šlágr produkce nakladatelství **Růže**
– *Českou čtyřkorunovku*. Poprvé po
letech tam vyšel jak *Otec Kondelík a
ženich Vejvara*, tak i *tchán a zeť* od Ig-
náce Herrmanna. Jakoby do té edice
vnášel filmový estetik poznání, jak
živé a populární jsou estetické nor-
my, jež přinášely pamětnické filmy
z první republiky – přes všechno
úsilí komunistických ideologů 50.
let.

V České čtyřkorunovce se objevila
také první novinka autora tak ide-

ově odmítaného, jako byl František
Křelina. Teprve po jeho *Výletu do
Aiginy* se odvážili v Praze znovu
vydat jeho Babel a pak i další díla.

Úvodní poznámka Mirka Sígla,
jak vyhnal V. I. Lenin Borisova otce
mi připomněla radu, kterou mi Bo-
ris věnoval, když jsem byl u jeho
kamaráda Vaška Vejsady na praxi:

„Všechno můžeš prosadit, když to
vložíš jako citát do úst nějakému
klasikovi. Například: *Žádná idea
nesmí čnít z uměleckého díla jako sla-
měný vích*, řekl 5. ledna Lenin.“

„Neblbni, tohle je přece v rozporu
s tím, co jsem v tom smyslu od ně-
ho četl,“ namítl jsem.

„Ale dokaž, že to Lenin neřekl. Dá
se dokázat, co řekl, ale nikdy nedo-
kážeš, že něco neřekl.“

„Boris s tím vítězí ve všech disku-
sích,“ potvrdil Vašek. „Proč vzdyc-
ky ale tvůj citát prohlásil 5. ledna?“

„Neumíš číst?“ ukázal Boris na
písmena V. I. Lenin a četl: „Pět,
jedna, Lenin.“

(bek)

Vyhraný závod Jiřího Ješe s časem

„Byl bych rád, aby po mně něco
zůstalo,“ říkal mi občas Jiří Ješ.
Možná si uvědomoval, že rozhlaso-
vé komentáře jednorázově zaznějí a
zaujmou, ale pak se ztratí v éteru

v šumu jiných hlasů a zvuků. Proto
také připravil ke knižnímu vydání
několik svazků svých politických
komentářů pod rozhlasovým titu-
lem *Hovořil Jiří Ješ*, a komplet desek

Dialogy nad životem s výběrem z cyklu ČRo 2. Měl velkou radost, že se dočkal vydání – poslední svazek komentářů ještě osobně uvedl v prodejně Radioservisu – a říkal, že to považuje od života za velký dar. Myslím ale, že to bylo spíš naopak; byl to jeho dar životu a živým, posluchačům i čtenářům.

Publicista a rozhlasový komentátor Jiří Ješ byl nemocen dlouho. Obvykle se říká, že pacient statečně bojoval, nicméně v nerovném zápase podlehl. Podle mne nepodleh. A vůbec to nebyl nerovný boj. Spíš jako by se svou těžkou chorobou uzavřel gentlemanskou dohodu jako rovný s rovným: Já tě budu respektovat, ale ty mě ještě chvíli nech na světě. Obě strany to „nadlimitně“ dodržely.

Léta s nemocí žil, pracoval, dokázal fungovat jako člověk, politický komentátor i debatér, měl stejně svěží (a nekompromisní) názory na veřejné dění jako dřív. K radosti posluchačů stále v rozhlasu naplňoval niternou potřebu vyjadřovat se k stavu společnosti. Bral

čas, který mu byl dopřán, i svůj zdravotní stav sice s pokorou – ostatně touto vlastností vládl celý život –, ale nepokořen. „Nevím, jak dlouho tu ještě budu,“ poznamenal občas v posledních měsících, ale mluvil o tom věčně, nepateticky, s noblesou, jaké byl schopen právě on. Měl radost z každého dne, ještě loni vyjel na zahraniční dovolenou, poslouchal dobrou hudbu, těšil se z břevnovské přírody. A přitom jaksi nenápadně spěchal. Chtěl ještě tolik věcí napsat, dokončit. Na krátké limity byl ostatně zvyklý, nejen kvůli uzávěrkám, ale i proto, že se ke své vysněné profesi dostal vlastně až v pozdním věku, a pořád – snad mimovolně – čas „doháněl“. Patrně i proto odvedl v uplynulých dvaceti letech nejméně tolik práce jako jiní za dvojnásobný i delší počet profesních let. Hlavně však proto, že měl co říct a také mravní oprávnění to dělat. Takových novinářů není moc.

Agáta Pilátová

Převzato z *Týdeníku Rozhlas*

čís. 28/20

Pražské jaro v roce 2011

Prezident a vláda (Doplňek, 2010, 510 s.) Z dokumentů, které vydává Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, vyšel svazek 8/2, zachycuje období normalizace (září 1968–říjen 1969). První část 8. svazku vyšla v r. 2000 a (prosinec 1967–srpen 1968). Svazek připravili O. Folcman a J. Vondrová.

Ekonomická reforma 1965–1969 (Doplňek 2011, 488 s.) 10. svazek Pramenů připravila J. Vondrová. 59 dokumentů zachycuje materiály vedení

KSČ, vlády i čelných ekonomů, zejména Oty Šika aj., články z tisku. Ekon. reforma se stala jedním z faktorů, které juvedly společnost do pohybu kulminujícího v roce 1968.

Rok 1968 a jeho místo v našich dejinách je fundamentální dílo, které zpracoval kolektiv 32 autorů pod vedením M. Londáka a S. Sikory. Studie ve třech částech postihuje všechny stránky tehdejšího společenské, ekonomické, politické, kulturní a mezinárodní situace. Na knize se vedle slovenských sutorů podíleli i čeští (M. Blahynka, J. Dejmek, Z. Doskočil, O. Felcman, V. Goněc, Z. Jirásek, J. Vondrová.

Objevily se také filmy, zachycující ruský pohled na rok 1968. (Knize, která měla i televizní alternativu, věnujeme samostatnou stať. Proto připomenu 156 videokazet, ze kterých byla zpracována kniha

Všecko jsem skoro zapomněl. Pokus o psychologickou skicu událostí v Československu 1968 (Akropolis, 2009, 448 s.) Leonid Šinkarjov do ní převedl rozhovory s českými politiky (Dubček, Černík, Císař, Lenárt, Hájek, Mlynář aj.), zejména pak se sovětskými politiky, novináři a vojáky – vojíny i generály (Mazurov, Katušev, Morozov, Červoněnko, Pavlovský aj.) Zachytil i 40 roků korespondence s cestovateli Hanzelkou a Zikmundem.

Operace srpen (Naše vojsko, 2011, 240 s.), napsal Vl. Čermák.

Operace Dunaj, česko-polskou filmovou tragikomedii o tanku T-34, který se v rámci invaze 1968 dostane do české hospody, odvysílala ČT v sobotu 20. srpna. (fh)

Zmařené naděje a nejen české trauma, jako byl 21. srpen dosud

Pokračování z 1. strany.

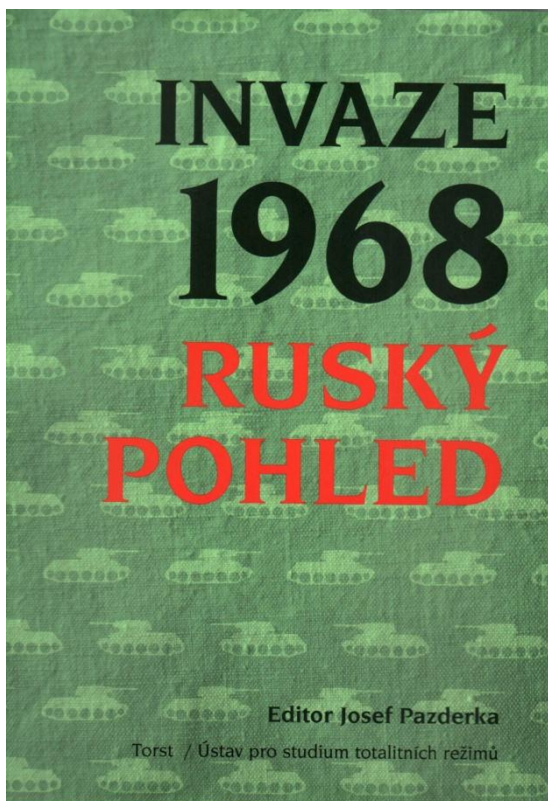
To první novum akcentoval v řadě bohatě reprízovaných dokumentárních pořadů také publicistický okruh Česká televize. Nelze se divit, editorem knihy *Invaze 1968. Ruský pohled* (vydalo nakladatelství Torst, Brno, a Ústav pro studium totalitních režimů, Praha, 2011), ale i autorem stěžejních rozhovorů je její někdejší zpravodaj z Ruska Josef Pazderka (* 1974). Většina jeho spolupracovníků se věkem blíží spíš tomuto novináři, než věku těch, které zpovídali, a kdo prožili rok 1968 v Rusku, nebo se tam záhy po 21. srpnu 1968 vrátili. Ať už proto, že vojáci, kteří invazi přímo provedli, byli záhy vystřídáni čerstvými silami, které nenakazil spontánní odpor

občanů Československa, nebo že jako novináři neplnili roli onoho leninského pojetí tisku jako propagandistického nástroje.

Z týmu autorů byl Josef Pazderka nejmladší a polovina z nich v roce 1968 ani nežila a oběma ruským spolupracovníků byly tehdy 4 (historička Ruské státní humanitní univerzity Olga Pavlenková), respektive 11 roků (Nikita Petrov, z historického oddělení ruské nevládní organizace Memorial, která se věnuje dokumentaci sovětských represí). N. Petrov, absolvent Moskevského chemicko-technologického institutu, se pohyboval od poloviny 70. let v ruském disentu a do knihy přispěl statí *KGB a československá krize v roce 1968* (ss. 130-146). Právě na 35stránkové studii Olgy Pavlenkové *Československé události a sovětská ambasáda v Praze v letech 1967-68* si člověk nejmý-razněji uvědomuje, jak výrazně se proměnily poměry v Rusku od události, kterou prožila autorka jako 22letá studentka. V únoru 1986 totiž schválil XXVII. sjezd KSSS zásady glasnosti (a samozřejmě i perestrojky), jak je

prosadil Michail Gorbačov, který je v knize jen letmo zmíněn, ale jehož podíl na tom, že k této události mohlo dojít, je zásadní.

Přímo s Gorbačovem a zejména se zánikem státu, jehož imperiálním zájmům ona invaze 1968 sloužila, byl spjat osud Vladimíra Lukina (* 1937), jehož rozhovor *Rok 1968 nás změnil* (ss. 160-169) obsahuje část věnovaná pohledu novinářů. Prožil ten čas v Praze a pro své postoje k naději, jakou pro Rusy bylo čs. reformní hnutí, byl po roce 1990 zvolen do čela Nejvyššího sovětu. V této funkci prožil jiný 21. srpen; před 20 roky brzo ráno ho probudil kamarád: pučisté byli zatčeni; Gorbačov se

vrací do Moskvy. Zrušil KSSS a do konce roku zanikl i stát, jehož byl prvním i poslední prezidentem. „Jsem přesvědčen, že 21. srpen 1968 a vpád do Afghánistánu vedly ke konci Sovětského svazu,“ prohlásil Lukin. V letech 1965-68 pracoval v redakci časopisu *Otázky míru a socialismu*, která byla v Praze-Dejvicích.

Zní nám to absurdně; ten časopis vstoupil do našeho povědomí s odsouzením „Titovy kliky“. Je však rozdíl mezi *Otázkami míru a socialismu* v době, kdy se likvidoval jakýkoliv rozdíl mezi politikou VKS(b) a KS jiných států a týmž titulem v 60. letech, kdy se jeho prostřednictvím dostávaly informace o záměrech čs. reformy za hranice země. V článku Petra Pitharta *Gorbačovovi lidé z pražských Dejvic* můžeme číst takovéhle věty: „*Voloda Lukin, přítel mnoha v té době známých ruských básníků a písničkářů, jako byl třeba Bulat Okudžava, ze sebe sypal jednu anekdotu za druhou. Setkávali jsme se jako lidé, kteří si byli blízcí generačně i životními postoji. Rusové v redakci Otázek... dobře věděli, co se u nás v druhé půli šedesátých let děje.*“ (ss. 174-178)

Lukin ostatně charakterizuje, co přivádělo jeho generaci k sympatiím pro nové postoje. „*Já jsem z pokolení sovětských hippies, jsem téměř stejně starý jako Vladimír Vysockij (legendární autor a interpret písní a přední herec na Tagance), o něco málo mladší než spisovatel Vasilij Aksjonov (autor Lístku procviknutého hvězdami, na začátku 80. let vypovězen z SSSR). Naše generace vyrůstala na Salingerovi, Remarquovi či Hemingwayovi... Do redakce mě přijímal akademik Alexej Rumjancov. Měl blízko k socialismu s lidskou tváří a do redakce časopisu soustředil silné osobnosti. A tenhle člověk byl najednou jmenován hlavním redaktorem Pravdy (1964-65, musel odejít na přímý pokyn Brežněva).*“

Petr Pithart (*1941), mladší soupeř této generace usilující o změnu, píše v závěru svého článku: „*Lukina a jeho druhy neosvítilo pražské jaro. Tuším, že právě tomu bychom rádi věřili, ale tak tomu nebylo. V mnohém se dostali dál než my, ale nebyli naivní. Spolu s desítkami milionů Rusů zažili Chruščovův projev na XX. sjezdu, propouštění z lágrů, rehabilitaci, Chruščovův pád a Brežněvův nástup v r. 1964... Říkali nám: Podívejte se na Maďary, ti reformují víc než vy, ale nedráždí. Vy víc dráždíte, než reformujete. – Nerozuměli tomu. Obávali se toho. Lukinův odchod podle Pitharta připomínal „deportaci, i když diskretní. Deportovaní se obávali nejhoršího. Nikdo však nebyl zatčen, nikomu se vlastně nic moc nestalo. Jistě i proto, že ani v nejvyšších kruzích KSSS nepanoval na okupaci jednotný názor. Po Gorbačovově nástupu v r. 1985 začali být pražští Rusové vidět. Lukin byl jmenován velvyslancem v USA... Vladimír Putin ho jmenoval ombudsmanem. Překvapivě, protože Lukin je spoluzakladatel opoziční liberální strany Jablko, která je nejvíc spojována se jménem Grigorije Javlinského.*“

Nedělejme si iluze, že jsme to my, kdo „nakazil“ budoucí Gorbačovův tým a že nebytí pražského jara, k perestrojce by snad ani nedošlo. Pražský pobyt však tyto lidi sblížil; žili zde ve větší svobodě a hlavně si nesli společné stigma, když se muse-li prakticky ze dne na den vrátit... Máme sklony Rusy podceňovat. Chceme vidět Rusko v co nejhorších barvách a daří se nám to.“

Jinak dopadli ovšem ti, kdo 25. srpna na Rudém náměstí v Moskvě v pravé poledne vyjádřili protest proti invazi 1968. Čekali na ně vězení, vyhnanství, jedna z nových izolací: umístění do psychiatrické léčebny. Říkali si bez ohledu na věk *Živagovy děti* s odvoláním na pronásledovaný Pasternakův román. *„Byli jsme mladí, nezkušení a vychovaní v sovětském systému. Neexistovala možnost vystoupit, brali jsme socialismus jako hotovou věc. Nás zajímaly jeho nedokonalosti. Proč se s lidmi zachází tak krutě?“* vzpomíná v knize Ljudmila Alexejevová jako nestorka disidentského hnutí.

Vrstevnicí Lukina nebo Pitharta mezi těm, kdo vystoupili 25. 8. 1968 na Rudém náměstí, byla Natálie Gorbaněvská (*1936). Mladší než ona byli fyzik a matematik Pavel Litvinov (*1940), Vladimír Dremljuga (*1940), který přišel s vlastnoručně namalovanými transparenty *Svobodu Dubčekovi a Hanba okupantům*, básník Vadim Delone (*1947) a studentka historie a archivnictví Taťjana Bajevová (*1947). Natálie Gorbaněvská se stala známou tím, že na demonstraci přišla s kočárkem a malou dcerkou.

V rozhovoru pro publikaci pod *titulem Pár minut svobody* (ss. 228-244) se vyslovila k tomu, zda vnímala možnost humanizovat zřízení, v němž oni i my žili: *„Názory se různily, i když většina lidí samozřejmě vycházela z komunistických pozic. Byli mezi námi tací, kteří opravdu věřili v socialismus s lidskou tváří. A potom lidé jako já, kteří nevěřili v socialismus s jakoukoliv tváří, ale vývoj událostí sledovali a doufali, že dojde k zásadnějším pozitivním změnám.“*

Její rozhovor tvoří stěžejní část v oddílu věnovaném společnosti. Úvod k němu napsal rusista Tomáš Glanc (*1969), který studii doplnil ukázkami z dobové poezie a protestsongů. Nechybí mezi nimi *Písnička o starém Husákově* (houserovi) Bulata Okudžavy.

Závěr knihy přináší úryvky z deníku zootechničky Elvíry Filipovičové-Ptákové. Prožívala události ve chvíli, kdy překročila Kristovy roky, považované za hranici mezi mládím a zralým věkem. S manželem (vzali se jako spolužáci z Moskvě) překračovali hranice mezi Ruskem a Českem; působili jednak v Dubrovici u Moskvy, jednak na Liberecku. Partie z deníku četla herečka Jana Franková na ČRo 3 – Vltava před třemi roky. Z její úpravy jsou vybrány zápisky ze srpna 1968 v Rusku; ouverturou k nim jsou dva

zápisy z roku 1967 a epilog z roku 1971, kdy se na Liberecku setkává s kádrovými následky, které přinesla nevlastní sestra okupace - normalizace.

Úvodní část tvoří partie vojáků. Autor studie, Daniel Povolný (*1972) z Vojenského historického ústavu, ji nazval *Přijeli jsme splnit úkol*. Snoubí se v něm nepočítelnost nejvyššího žijícího komandíra invaze, tehdy velitele divize Pavla Kosenka (*1919); ale je v něm i ironie, s kterou tato slova vnímáme. Naproti tomu Eduard Vorobjov (*1938), tedy vrstevník těch, kterým dává kniha prostor především, v r. 1968 jako kapitán dorazil s tanky své jednotky do Domažlic, k výspě sovětského impéria. Mohl tedy na vlastní oči vidět, jak „pravdivá“ byla ideologická příprava tažení – zabránit tomu, aby vojska NATO mohla zaútočit na jeho „výdobytky“.

Generála Vorobjova pověřil Gorbačov, aby vyvedl okupační vojska, a tak jako poslední ruský voják 27. června 1991 odletěl z Československa. Po návratu odmítl velet vojskům, která později ruská věrchuška posílala do Grozného, a odešel z armády. Jeho přátelé tvrdí, že na tomto rozhodnutí mají lví podíl jeho životní zkušenosti, které získal při obou svých pobytech v Československu.

Třetí voják Boris Šmeljov (*1948) přišel k nám jako parašutista. Po demobilizaci pracoval určitý čas jako archivář. To jej přivedlo k přesvědčení, které vyjadřuje titul jeho interview: *Byli jsme nezvaní hosté*. Jeho vzpomínky *Pražské jaro. Poetické poznámky výsadkáře* vyšly už před sedmi roky.

Zmínil jsem se o TV verzi *ruského pohledu*. Nevím, jak by dopadla, kdyby ČT svěřila scénář a režii někomu jinému než editorovi Pazderkovi. Horší by to určité být nemohlo. Nese všechny hříchy dramatisací či filmových přepisů literatury. Zůstala u záznamu zpravodajských rozhovorů a vytratilo se to, čím kniha byla vskutku něčím novým. A tak relativně nejlépe dopadl úvodní speciál (premiéra na ČT24 18. 8. ve 20 hod.), který připravil Pazderkův kolega Šponar a další lidé ze zahraniční redakce ČT. Dali totiž prostor hostům k diskusi a oni vstupovali na obrazovku s plnou autenticitou svých prožitků. Po hodinovém dokumentu (premiéra na ČT2 21. 8. ve 20;20 hod. a poté na ČT24) - má týž titul jako Pazderkova kniha - vysílala ČT24tři půlhodinové Fokusy (premiéry v sobotu ve 20;10 hod.), které se rozměňovaly navzájem. I to svědčilo, že by méně bylo více a že T. Šponar, ve střížně byl spíš kamarádem než dramaturgem, jak jej představily titulky.

Byl bych nerad, kdyby TV přepis této knihy odrazoval čtenáře již předem. Knihu budem číst každý po svém a každý v ní najdeme řadu nových pohledů. Ostatně, citoval jsem obšírněji Petra Pitharta, protože diskuse

vzbuzovaly již jeho studie o této stále nejvýznamnější kapitole našich sou-
dobých dějin - a ty bývají vymezeny právě koncem světové války, kdy se
vytvářelo impérium, jehož konec odstartovala invaze 1968.

Soudobé dějiny vstupovaly do života československé společnosti za
aktivní podpory generace, kterou nejvýrazněji charakterizoval ročník 21 a
jeho vrstevníci. Ti stáli v čele jak v 50. letech, tak i poté, co poznali omyly
těchto let. A také se dosud podíleli na tvorbě literatury, která analyzovala a
hodnotila reformní úsilí let šedesátých. Tento monopol, byť z ruského po-
hledu, byl narušen.

V té souvislosti se nemohu odpustit osobní poznámku: i my, vrstevníci
Lukina, Filipovičové a Natálie Gorbaněvské jsme při zakládání KNPJ vy-
tvořili množinu, kterou jsme s trochou recese nazvali „pionýrskou skupi-
nou novinářů Pražského jara“. Tvořili ji ti nejmladší, kdo mohli být ještě po
dubnu 1969 vyházeni z redakcí. Nato, aby se v očích normalizátorů člověk
umazal, musel mít přece jen určité postavení. Tehdy komentáře, úvodníky
a obdobnou publicistiku nemohli psát ti, kdo včera přišli do redakcí ještě
naivními představami, jak jim bude celý národ naslouchat nebo je číst.
Škoda, že jsme mnozí zůstávali tak dlouho jen u té recese s pionýrskou
skupinou.

Jindřich Beránek

**Pro vstup do RFE/RL dne 21. 9. ve 14:30 hod. máme týden před návště-
vou předat jmenný seznam s číslem občanských průkazů každého ná-
vštěvníka. Nahlaste je, prosím, Agátě Pilátové do 14. září (údaje viz 1.
strana) Také je důležité, aby si všichni s sebou vzali občanské průkazy,
neboť objekt má přísná bezpečnostní opatření a bez průkazu nikoho do
budovy nepustí.**

Sejdeme se na chodníku proti hotelu Don Giovanni; je to proti stanicím
tramvaje (11, 19, 26) **Želivského**, u pěšiny od terminálu městských autobu-
sů i výstupů z metra A. Objekt Svobodné Evropy/Radia Svobody je za sou-
sedním objektem Hagiboru. – Prosíme o dochvilnost.

Klub novinářů Pražského jara 1968, člen Syndikátu novinářů České
republiky – členský zpravodaj ✘ Rediguje výbor klubu ✘ Adresa: Klub novinářů
Pražského jara 1968, Senovážné náměstí čís. 23, 110 00 Praha 1 ✘ sekretariát SN
ČR telefon 224 142 456 ✘ mluvčí KNPJ Jindřich Beránek; telefon 241 433 911;
e-mail beranekj@iol.cz ✘ Sazba a tisk vlastní ✘ Číslo 3/2011 mělo uzávěrku
5. září 2011 ✘ Přetisk povolen s udáním pramene. – MK – E 6301